Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan asiantuntijakuuleminen 3.3.2022 / HE 17/2022 vp

KEHA-keskuksen asiantuntijalausunto

ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus) pitää perusteltuna hallituksen esitystä kuntakokeilujen jatkamisesta 31.12.2024 saakka. Tavoitteena on siirtää TE-palvelut pysyvästi kuntien järjestämisvastuulle vuoden 2024 aikana. Jatkamalla meneillään olevia kuntakokeiluja esitetyllä tavalla vältetään työnhakija-asiakkaiden ja henkilöstön siirtäminen edestakaisin kuntien ja TE-toimiston välillä. Samoin vältetään myös asiakassiirrosta sekä TE-toimiston asiakastietojärjestelmän käyttöoikeuksien muuttamisesta aiheutuvat kustannukset.

Kokeilujen jatkamisen myötä TE-toimistoista kokeilukuntiin jo siirtynyt henkilöstö jatkaa työskentelyä kokeilukunnissa. Kokeilujen jatkamisen johdosta kokeiluun siirtyneiden TE-toimistojen virkamiesten kanssa käydään YT-neuvottelut. Myös kokeilualueiden kunnissa käydään YT-neuvottelut työvoimapalvelutehtäviä hoitavien kunnan viranhaltijoiden ja muiden kunnan työntekijöiden kanssa. KEHA-keskus kiinnittää huomiota siihen, että YT-neuvottelujen lisäksi kokeilujen jatkamisesta aiheutuu huomattava määrä hallinnollista työtä, mikä johtuu valtion virkamieslain 20 §:n soveltamisesta TE-henkilöstön sijoittamiseen kokeiluihin.

YT-neuvottelujen jälkeen jokaiselta TE-toimistosta kokeiluun jo siirtyneeltä virkamieheltä sekä uusilta siirtyviltä tulee pyytää erikseen suostumus siirtymisestä työllisyyden kuntakokeiluun ajalle 1.7.2023 - 31.12.2024. Lisäksi jokaisen kohdalta tulee tehdä erillinen päätös ao. henkilön siirtämisestä työskentelemään työllisyyden kuntakokeiluun mainitulle ajalle. Tämän lisäksi myös kokeilukuntien tulee tehdä päätös siitä, että ne hyväksyvät ao. henkilöiden siirtymisen kokeiluun. Kyseessä on merkittävä hallinnollinen työmäärä huomioiden kokeiluissa jo työskentelevä henkilöstön (n. 1000) sekä pohjoismaisen mallin käyttöönoton myötä tulevan uuden kuntakokeiluhenkilöstön (n. 600) määrän.

Tietojärjestelmäkustannukset

Esityksessä on arvioitu, että kokeilujen jatkamisesta aiheutuisi valtiolle n. 5 miljoonan euron kustannukset, joista KEHA-keskuksen osuus olisi noin 4,5 miljoonaa. Hallituksen esityksessä esitetty arvio kustannuksista vastaa KEHA-keskuksen omaa arviota aiheutuvista kustannuksista, jotka muodostuvat perustietotekniikkakustannuksista (1,12 miljoonaa euroa),

järjestelmän käyttökustannuksista (2,17 miljoonaa euroa) ja henkilöstökustannuksista (1,2 miljoonaa euroa).

Perustietotekniikkakustannukset muodostuvat nykyisten kuntakokeilukäyttäjien (n. 1000) sekä pohjoismaisen mallin käyttöönoton myötä tulevien uusien kuntakokeilukäyttäjien (n. 600) työasema-, lisenssi- ja käyttötuen vuosittaisista kustannuksista. Järjestelmäkulut muodostuvat työvoimapalvelujen asiakastietojärjestelmän ja sen liitännäisten mahdollistavan virtualisointiratkaisun käyttökuluista. Henkilöstökustannukset kohdistuvat kuntakokeilujen käyttäjien käyttövaltuuksien hallintaan, tietosuojatehtäviin ja järjestelmätukeen.

Toimitilat

Esityksessä arvioidaan pohjoismaisen työvoimapalvelumallin vaikuttavan myös työllisyyden kuntakokeilujen toimitilatarpeisiin. Tilatarpeiden arvioidaan kasvavan kuntakokeilun osalta etenkin suurissa kaupungeissa, joissa TE-toimistojen ja kuntakokeilujen tilojen yhteiskäyttö on ennen ollut mahdollista. Pienien kuntien ja kokeilualueiden osalta paine tilojen hankkimiseen on pienempi. Arvio 2022 vuoden tilatarpeesta kaikkien asiakastapaamisten järjestämiseksi huomioiden kausivaihtelut on 800 - 1000 huonetta, joista puolet olisi kuntakokeilujen tiloja. Kasvokkainen järjestettävä palvelu edellyttää laajempaa siirtymistä työpaikoille, ja lisääntyvä kasvokkainen palvelu vaatii myös entistä enemmän taustatiloja.

KEHA-keskus vastaa pohjoisenmaisen työvoimapalvelumallista aiheutuvan lisätilatarpeen mukaisten tilojen hankkimisesta sekä kokeiluille että TE-toimistoille. Ensisijaisesti haetaan sellaisia ratkaisuja, jotka ovat hyödynnettävissä myös vuoden 2024 jälkeen TE-palveluja koskevan järjestämisvastuun siirtyessä pysyvästi kunnille. KEHA-keskuksen omia (88 sopimusta) ja Senaatin edelleen vuokrakohteita (34 sopimusta) on suoraan siirrettävissä uudistuksen jälkeen kaupungeille ja kunnille, mikäli kunnat näin haluavat. Tämänhetkisessä tilanteessa on kuitenkin tarkoituksenmukaista välttää suurten asiakaspalvelutiloja koskevien muutosten tekemistä pohjoismaisen työvoimapalvelumallin käyttöönoton vuoksi valtion omistamiin kiinteistöihin, koska riskinä voi olla, että tilat jäävät vaille käyttöä TE-palvelu-uudistuksen jälkeen.

Julkisen hallinnon strategian tavoitteena on muodostaa vuoteen 2030 mennessä valtion, kuntien ja KELAn yhteisiä asiakaspalvelupisteitä, joissa eri toimijat antavat kansalaisille palvelua yhden luukun periaatteella. Meneillään olevissa toimitilahankkeissa, joissa TE-toimisto on mukana, myös kuntaedustajia on otettu mukaan keskusteluihin tavoitteena hakea yhteisiä ratkaisuja.

Harkinnanvarainen kulukorvaus

Esityksessä esitetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 9 luvun 1 §:n 3 momentin voimassaolon jatkamista 30.6.2025

saakka. Säännös mahdollistaisi harkinnanvaraisen kulukorvauksen myöntämisen kunnan tai TE-toimiston tarjoamaan työllistymistä tukevaan palveluun, josta on sovittu suunnitelmassa.

Esityksen taloudellisia vaikutuksia koskevissa arvioissa todetaan, että kokeilun alkuvaiheessa harkinnanvaraisten kulukorvausten määrä ei ole kasvanut. Toisaalta määrä voi aiempien kokemusten perusteella kasvaa tulevaisuudessa, mutta kasvun arvioimiseen liittyy epävarmuuksia. Esityksessä todetaan, että harkinnanvaraisten kulukorvauspäätösten määrän kasvaessa hallinnollinen työmäärä kasvaa TE-toimistoissa ja kuntakokeiluissa sekä KEHA-keskuksessa, joka vastaa korvausten maksamisesta. Esityksessä on arvioitu, että KEHA-keskuksen osalta hallinnollinen työ voisi lisääntyä noin 4 htv:lla.

KEHA-keskus toteaa, että sille on osoitettu lisämääräraha harkinnanvaraisten kulukorvausten käsittelyyn, mikä on mahdollistanut 3 htv:n palkkaamisen vuoden 2022 loppuun saakka. Mikäli kuntakokeiluja jatketaan ehdotetulla tavalla vuoden 2024 loppuun, KEHA-keskuksella on joka tapauksessa tarve mainitun lisäresurssin jatkolle vuosille 2023-2024. Mikäli harkinnanvaraisten kulukorvausten määrä kasvaa esityksessä esitetyllä tavalla, tämä luonnollisesti lisää KEHA-keskuksen resurssitarvetta maksatustehtävissä.

Johtaja Tiina Korhonen